

הלכות ברכת הפירות רד"ה תקפג

עליו ופומר את הפירות וכן בהיפך אפילו אינם כתושים ומעורבים עמו אלא עומדים בעינם בתוכו כיון שנתבשלו יחד ונעשו תבשיל אחד וה"ה לשאר משקים חוץ ממים^ט אבל אם לא נתבשלו יחד ועירבן לאכלן יחד אין הולכים אחר הרוב אלא צריך לברך על שניהם כמו"ש בס"י ר"ב^ט אלא א"כ אחד מהם עיקר אצלו והשני אינו אלא לתקן ולהכשיר אכילת חבירו שאז גם בנתבשלו יחד מברך על העיקר אף אם הוא המועט:

יח שהכל נהיה בדברו צריך לומר נה"ה בקמ"ץ היו"ד שכל הברכות נתקנו בלשון עבר^י כמו"ש בס"י קס"ז^י ולכן אומרים בורא ולא הבורא מפני שבורא הוא יותר מבורר על העבר כמו שנתבאר שם:

רה דיני ברכת ירקות וכו' סעיפים:

א על הירקות מברך בורא פרי האדמה^א בין חיין בין מבושלים^ב וכן מיני קמנויות שטובין חיין ומבושלים^ג ואפילו מיני ירקות וקמנויות שטובים מבושלים יותר מחיין אם דרך רוב בני אדם לאכלם^ד ג"כ כשהם חיין מברך בורא פרי האדמה גם כשהם חיין.

(ואפילו מיני ירקות שאין דרך רוב בני אדם לאכלם חיין אלא ע"י פת או דבר אחר כגון בצלים וכיוצא בהם ובא לאכלם בפני עצמן^ה) ומ"מ שום ובצל שהוקינו ואינם ראויים לאכלם חיין בלא פת מפני שהם שורפים במאוד מברך עליהם שהכל^ו (כמו על החומץ^ז היאיל ונשתנו לגריעותא).

וכשהם מבושלים מברך עליהם בורא פרי האדמה אפילו בישראל בפני עצמן ואע"פ שדרך אכילתם מבושלים הוא ליתנם כתבשיל ולא לאכלם בפני עצמן מ"מ כיון שגם כשהם כתבשיל דרכם להאכל ואכילתם חשובה אע"פ שהיא מפילה אצל התבשיל הרי דרך אכילתם זו [מ]חשיבתם לברך עליהם בורא פרי האדמה בלא פת^ח.

ואין דומין לשתבשיל ומיני וכו' וצא בהם שכשהם כתבשיל אין אכילתם חשוב שאינן עשויין לאכילה כלל לפיכך אף כשבושלים בפני עצמן או אפילו אוכלם חיים אינו מברך עליהם אלא שהכל כמו"ש בס"י ר"ד^ט:

ב אבל שום ובצל שלא הוקינו וכן כרשים וכיוצא בהם שהם טובים חיים וכשמבושלים אותם בפני עצמן הם מתקלקלים ואין טעמן טוב כמו חיין מברכים עליהם שהכל^י כיון

עא ע"י לעיל סי' רב סמ"ג.
עב סעף י' וסעף כ"ג.
עג סמ"א סי' קס"ז ס"ק.
עד סעף ה'.

סימן רה

א משנה ברכות דה, א. מור ושילע"ט, א. וכו' בלוח ברה"ג
ב פ"ט ה"י. סדר ברה"ג פ"ו ה"ב. ולענין פירות הארץ
ופירות הניין ע"י לעיל סי' רב סמ"ג.
ג גמרא דז, ב. תוס' שם ד"ה משכרת. רא"ש ברכות פ"ו
סי' פו. מור ושילע"ט שם.
ד שם ושם. דמ"א סי' דח ס"ח. ראה גם לעיל סי' רב ס"ו.
ה הרב רבינו יונה ברכות שם ד"ה ושלשה. (הובא במ"א
ד' ס"ק ג). וכו' גם לעיל סי' רב סמ"ז וש"נ.

ה ע"י זקק יעקב סי' תת"ט ס"ק טו. וראה לקמן שם סמ"ג.
ו כ"ה בלוח ברה"ג פ"ט ה"א. סדר ברה"ג פ"ו ה"ב.
ז ראה מנחת פתים הוספת לאר"ח סי' רב ס"ק פו (סוף חלק
אתע"י). חקרי הלכות ח"ח מג, א.
ז ס"ז ס"ק ב.

ז רלעיל סי' רד ס"ב.

ח ס"ז שם. וכו' בלוח ברה"ג פ"ט ה"ב. וראה לעיל סי'
רב סוף סמ"ג, שאפילו כשרך לאכלו דו ואין דרך
לבשלו נשאת עליו ברכתו – כ"ז שלא נשתנו לגריעותא
ע"י הבשול.
ט סעף ד.
י גמרא ברכות דח, ב. וכו' בלוח ברה"ג פ"ט ה"ה. סדר
ברה"ג פ"ו ה"ב.

תקפד הלכות ברכת הפירות רה

שנשתנו לגרענות ואפילו נתבשלו עם בשר או דבר אחר ונשתבחו כיון שאין השבח מצד עצמן אין מועיל להם לברך בורא פרי האדמה.^א

ואינו דומין לאגוז שנבשל כמים ונשתנה לגרענות ואח"כ מוגהו בדבש ונתקן שמכריכים עליו בורא פרי העץ אף ע"פ שאין התיקון והשבח אלא מהדבש כמ"ש בס"ר ר"ב לפי שהאגוז הוא עיקר והדבש הוא מפל אלו לתקנו ולהכשירו משא"כ בשום וכיוצא בו שהתבשיל שמשבחון הוא עיקר והם מקבלים מעם ממילא י:^ב

ג יש מיני ירקות שאין דרך לאכלם חיון (אפילו עם פת) אלא מבושלים או מלוחים או כבושים שדנים מבושלים י כגון כרוב דלעת ותרדיו וכיוצא בהם מברך עליהם כשהם חיון שהכל נהיה כדבריו ומבושלים או כבושים בורא פרי האדמה.^ד

וכן מיני דלתות (שקורין ריב"ן [?] מער"ן י) דרך אכילתם הוא לאכלם מבושלים י ומברך עליהם בורא פרי האדמה כשהם מבושלים או כבושים בחומין או בהרדל י ואפילו אם היו משתנים לגרענות אם היו מבושלים בלא בשר ונשתבחו מהמת הכשר כיון שדרכם כבד לבשול עם בשר כדו שיתן מעם בהם הרי דרך אכילתם זו מחשיבם לברך עליהם בורא פרי האדמה י משא"כ בשום וכיוצא בו שאין דרכם ליתנם בתבשיל כדו שיתן התבשיל בהם מעם אלא כדו שיתנו הם מעם בו לפיכך אין דרך אכילתם זו מחשיבתם יותר מחשיבותם בפני עצמן וכשהם חיים מברך עליהם שהכל שאין זו דרך אכילתם שעל דעת כן נוטעים אותן:

ד וכן קמניות יבשים האוכלים חיים מברך שהכל שאין זו דרך אכילתם י אבל בעודם רטובים מברך בורא פרי האדמה אפילו על השרביטין הראוים לאכילתם י כמה דברים אמורים בשל גנות שהן נורעים על דעת לאכלן חיים אבל הנורעים בשדות דרכם להניחם ולהאכלם י מבושלים ולפיכך אין מברכים עליהם כשהם חיים אפילו בעודם רטובים אלא שהכל בין על הקמניות בין על השרביטין י:

ה ירקות שסחטן מברך על מימיהם שהכל נהיה כדבריו י כעל שאר מי פירות אבל על מי בישולם מברך בורא פרי האדמה י כמו שנתבאר בסמ"ן ר"ב י:

ו ירק מחותך אפילו נחתך לחתיכות קמנות לא נשתנית ברכתו י ועל הך שנתבאר בסמ"ן ר"ב י:

יט טור בשם רב האי ובה"ג (ברכות פ"ג) שו"ע ס"ה.
כ וכה' בלח ברה"ג פ"ט ה"ג. סדר ברה"ג פ"ו ה"א.
כא ע"י מ"א ס"ק ט. וראה גם לעיל ס"ר פ"ח מש"ג.
כב מסקי ראי"ו ברכות פ"ג ספ"ג. הובא בשלמי גבורים ברכות פ"ג (כ"ג כ"א א). נוספת הגריה הגהות דבור.
כג מ"א ס"ק א. וכה' בלח ברה"ג פ"ט ה"ה. סדר ברה"ג פ"ו ה"ג.
כד ט"ז ס"ד ר"ד ס"ק ד. אלה רבה ס"ר ס"ב.
כה זה הגיה בקונטרס השלחן גם כאן.
כז מ"ז ואלה רבה שם.
כח טור ושו"ע ס"ג.
כט כו ברכות לט, א. מור וש"ע ס"ב.
ל כז סעף יא.
לא נהדא ברכות לט, א. מור וש"ע ס"ד.
לב כט סעף יז, לענין פירות.

יא הרב רבינו יונה ברכות שם ר"ה ושלושה. תוס' שם ר"ה משנתר. רא"ש ברכות פ"ו ס"ז. מור ורח"א ס"א.
יב סעף ה.
יג רא"ש שם. מ"א ס"ק ה. וראה ח"י צמח צדק פ, ד.
יד של"ה שער האדמות אות ק, דיני ברה"ג כלל ה אות י. מ"א ס"ק ב. פ"ז ס"ק א. וראה גם רא"ש ברכות שם ר"ה שאכל זית מלה.
טו בלח ברה"ג פ"ט ה"ג: כגון כרוב שקורין קרו"ט ותרדיו שקורין בורק"ס [סלק] וראה בנסמן שם פ"ה ה"א.
טז נהדא שם. רא"ש שם ר"ה וכל מור וש"ע ס"א. וכה' בלח ברה"ג פ"ט ה"ג: ולענין פירות הארץ ופירות העץ ע"י לעיל ס"ר פ"ב ספ"ז וש"ג.
יז של"ה שם אות סי. מ"א ס"ק א. מ"א ס"ק ב. ודם לפת גגור.
יח מ"ז שם.